

59 J. KJEMMER — J. V. SNELLMAN 3.VI 1828
 HUB, JVS handskriftssamling

Åbo d. 3 Junii 1828

Herr J. W. Snellman
 Karis PostContor

Min Käre Broder!

Vid bättre tillfälle och förnämligast bättre håg än sist skriver jag nu detta 10
 bref — ännu interessentare om jag dervid kunde äga ett till af dig att
 besvara (de sista korsade hvaran) och stud(eranden) Kyntzell redan vore
 här — han kommer endera dagen — reste till Stockh(olm) för sina ögon.

Till Åbo kom jag den 14:de Maji efter att tre veckor hafva lefvat i
 Tammerfors — Nervander tycktes hvad studierna beträffar gå på i samma
 fart, som han under Candidat Tentamina erhöill; alla böcker som då fanns
 hos honom — att det dock icke är förhållandet det är onödigt att an-
 märka. Det är en liten vänskaps pligt som ligger deruti att då och då
 communicera sig. Alla äro vi ju arbetare i Herrans Vingård — och derige-
 nom att man då och då ropar till sina kamrater uti Landsändarne måste 20
 ett ömsesidigt interesse uppkomma — under studierna är man ändock
 alltid ensam. Icke desto mindre inträffa de fall, då man endast ogera för
 sig sjelf ville redogöra — åtminstone hårdt, och då vi erfara nästan en
 motvilja öfver vid att tilltala vännerna. Detta måste, likasom allt annat,
 hvar ock en veta endast såvida, som han sjelf känner det.

Men att vi vid dylika ögonblick tige är törhända vår pligt; ty endast då
 man otvungen följer sin känslas anmaning, äga handlingarna interesse för
 oss och andra. Vid mina långa epistlar, nästan bad jag om förlåtelse för
 dem och nu var det icke långt derifrån att jag äfven ämnade göra det vid 30
 en kortare, som jag tänkte — eller den har jag ju alla redan gjort.

Deruti ligger förmånerne af bekantskaper att man kan skicka sig ogne-
 radt. Dem har jag således kanske mera än någon annan af nöden. Hvad
 N(ervander) beträffar så viste han ditt bref — skrattade åt din fråga i
 synnerhet deråt att du ville snärja honom i sitt eget nät — sade sig tänkt
 skrifva; men att han icke rätt viste din adresse. Den verkliga orsaken
 ligger kanske deruti, att han ej märker någon synnerlig håg att tala uti
 dessa ämnen derom du frågar — och sålunda underlåter det då det måste
 ske skriftligen. Fallet säger han vara det att han nu är för detta unglar,
 vidare hafva vi icke derom talat. Nu är det naturligt att denna hemlighet
 småningom af sig sjelf måste försvinna — någonting annat kan han ju icke 40
 hvarken önska eller vänta — eller att det sker småningom och intet eclat-
 erande deraf sker, deruti ligger ju en förmån, som ingalunda är obe-
 tydlig, i det att den sparar honom alla förklaringar. I anseende till det
 grannlaga uti ämnet, har äfven jag alldeles icke derom talat med Rune-
 berg — och egentligen har jag ingen lust dertill — snarare aversion — i
 anseende till det gamla ordspråket: Att ingen kan känna mannens väg till
 ena hustru — men att söka följa den på spåren, det är ett ämne som är
 mig icke behagligt. Jag missunnar ingen — äfen icke mig sjelf om jag
 skulle beträda den; Att betrakta menniskan i denna sphær, det vill jag
 alldeles icke — åtminstone icke nu — men med egna ögon skall jag alltid 50
 betrakta *huru* der. Menniskan är *ingenstädes* ovärdig. — Föga är det
 som empört mich så mycket, som deras sätt att se en. hos de der valt
 quinno intrigen till sitt högsta. Skulle jag vara säker om min moraliska
 känsla, kunde jag draga följande slutsatts: att alldenstund detta mensklig-
 hetens allmänna förhållande alltid obehagligt retar känslan, måste det

ligga någonting natur stridigt och vidrigt uti vår tids sätt; — eller åtminstone hafva legat uti alla de exempel jag varit i tillfälle att betrakta. Härvid kan jag icke efter gifva ett enda ord. Jag riskerar nästan hellre att sjelf måsta medgifva mig stå uti ett ensidigt förhållande; alldenstund jag kanske härvid mera än tillbörligt utesluta en känsla, som borde stå i Harmoni med alla öfriga — eller att den för tillfället åtminstone är helt och hållet undertryckt det kan här ses. Hvar ock en menniska måste plikta för sina synder — så jag, likasom hvar ock en annan, alldeles uti samma proportion, som vi begå dem. Nu Broder är du icke mera alltför sträng — du vet ju redan, hvar jag för det närvarande står — hvad jag tänker. Mina studier gå *** gradu — humaniora

Om Ståhlbergs Ph. i nästa bref — ser icke mera. kl. måste vara 11.

Ändamålet så när glömdt Svante Gallenius har Heikels Fullmakt och anvisning. Beder med det första om bref — Och jag måste skrifva en fast för tidgt.

Ticklén är en ganska treflig karl. Han satt här under det jag skref första hälften — rätt m(y)c(k)e)t omtyckt — litet eremit i Åbo. Rum hos Fru *** *Hälsing*, n(å)g(o)n gång musik Hällstén & Gronof äro nu i staden.

Huru jag mår? — Tillfälliga olägenheter oberäknade — hoppas jag nu åter allt. Ehuru bröstet verkligen en tid redan begynte att blifva betänkligt. Det är besynnerligt huru m(y)c(k)e)t det beror på vår nya afpassade lefnad. Runeberg reser ut i medio af Julii månad, med Kurtén till Köbenhavn. Resan nyttig om icke nödig för honom. Att han ej ger ut sina arbeten, derpå vinner han, — enligt mitt tycke sin tid m. m. Din Far gick den 27:de Maji ifrån Utön (till Åbo) till G(aml)Carleby —.

vän & broder
Joh. Kemmer.

30

60 EXCERPTA PHILOSOPHICA 7.VIII 1828.

HUB, JVS handskriftssamling

Philosophiska Vettenskaper
äro

I. *Philosoph(iska) Antropologiska Vettenskaper*, i hvilka Menniskjan betraktas såsom ett i sinne-verlden för sig bestående Väsande.

40

a) *philos(ophisk) Somatologie*

Kännedom om Menn(iskjan)s kropp i ock för sig sjelf.

b) *Empirisk Psychologie*

Kännedom om Själens Egenskaper Krafter och verkningar, genom erfarenhet.

II. *Theoretisk Philosophie*. Vettenskaper, hvilka i synnerhet hafva af(s(ende) på rena Förnuftets bruk (den theoretischen Vernunftgebrauch.)

50

A) *Theoretisk Elementarlära*.

Vettenskap om de högsta och yttersta principer för Föreställning, Åskådning och Tanke.

B.) *Hänledd Theoret(isk) Philosophie*

Vettenskapen om Förnuftets bruk, hänledd från dessa Principer, dels rent dels förbundet med Empirie. {